

A' ROMAI CSÁZÁRSÁG AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

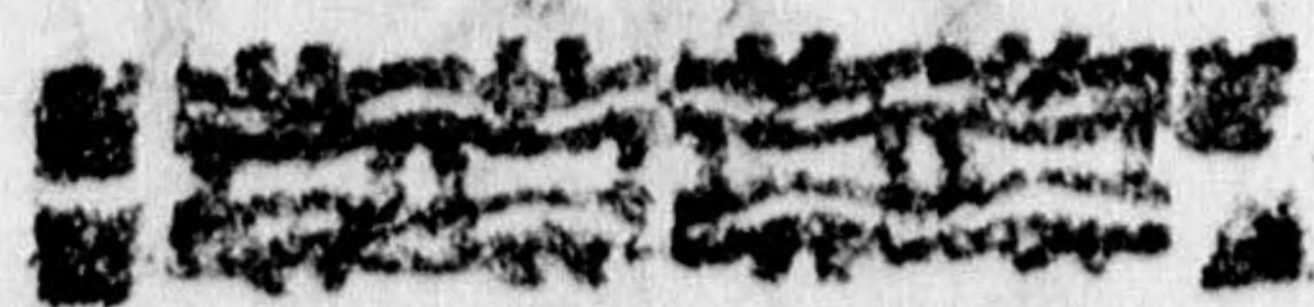
Indult BÉTSBŐL Pénteken 11. Novemberben 1791.

Belgrád Várának által adása.

Minekutánna 3 Lófarkú Basa *Aba-Bekir*, a' maga számos követőivel, és mint egy 3000-ból álló fegyveres népével, Okt. 22-dikén, dél-után, a' Belgrádi környékbe érkezett volna, Generál Fő-Strázsamester Gr. *Kolovráth*, Oberster *Nikolett* és Májor *Dezsöfft* egy Sereg Húszártól követtetve eleibe küldi köszönteni; ki a' maga minden Kifirőivel, sok *Spáhikkal* és nagyobb rangú embereivel nagy pompával mené-bé a' Városba. Csak Lovas emberei 300-nál többen valának, kik drága készületű paripákat vezetnek vala; sokan valának gyalog követői; kik ezüst páltzákkal rész szerint előtte, rész szerint pedig a' Basa lova mellett mennek vala. A' 3000-ból álló fegyveres Törökség azonban a' *Konstantzinpolyi* Kapu előtt táborba szálla. A' Basa

B b b b b

le.

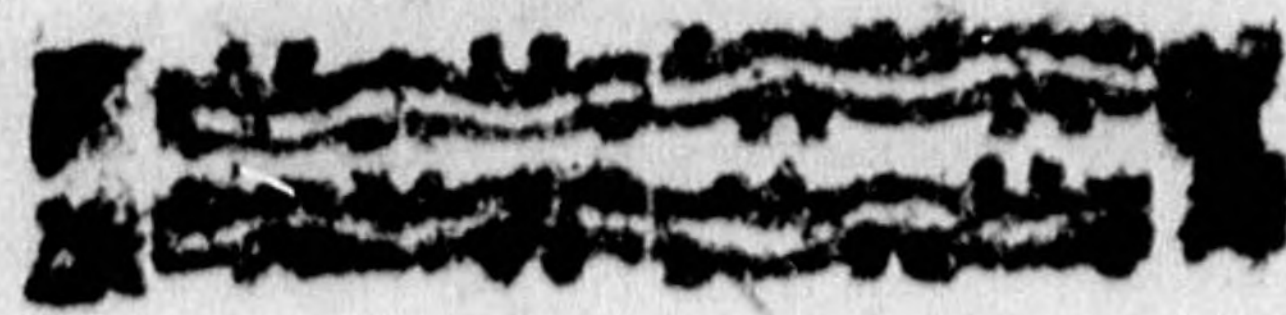

le-szálla lováról a' Generál szállása előtt, ki őtet fel tett kalappal fogadván, által adá a' maga Belgrádat által vevő tellyes hatalmú Levelét *Kolovrát*-nak, mellyet Udv. Tanácsos *Zierer* Németre fordította. A' sok meg esett Török tzeremoniák, kávézások és dohányozások után, alztalhoz üle *Aba-Bokir*, minden Elé való Törökjeivel edgyütt a' Generálnál, és ebéd után ugyan azon rendel, mellyel a' Városba jött vala, ki-mene a' Városon kívül lévő Táborhoz, azon külömbséggel, hogy a' Basát és egy néhány Elé-való Törököket kotsin vitet vala a' Generál magával. Okt. 23-dikán jó reggel meglátogata a' Basát a' Generál a' maga Táborába; kit követnek vala: egy Svadron *Vétsey* Húszár, a' jelen lévő *Stábális* Tisztek, és a' *Károlyi* Serge Török és tábori muzikálsai. Minekutánna egymá t egész barátsággal köszöntötték volna, egy drága *Diványra* telepedének, hol a' Várnak által-adásáról beizélgetnek vala. Ezek után lóra üle a' Basa minden ő követőivel edgyütt a' Generál követésére, és bé-menének a' Várba; mely menetel igen szép vala. Fő Strázsamester *G. Desöffy* mégyen vala elől a' *Vétsey* Húszárknak egy szárnyával, és őtet követi vala a' sok Törökség ló háton, az ezüft páltzás gyalogok, a' Generális és a' Basa; végre pedig mennem vala minden *Stáb* Tiszteink és az elé való Törökség; kiket követének a' pompás készületü vezeték lovakot vivő Törökök és a' szolgák, és ezeket így rekelzti vala-bé a' *Vétsey* Húszárjainak egy Svadroma. Az Oberster *Hann* szállásánál minnyájon le-szállának, és egy Palotába menvén, az által adattatásnak Leveli fel olvastatának, és mind a' két részről Biztosok rendeltetének mindeneknek által adására, és által vevésére. Egy néhány órák múlva visszsa térének ezek, és aronnal az által adásnak Levelé mind a' két részről el-készítettvén, és által tseréltetvén, a' Vár Kapuk költsai által adatának. Ekkor megint minnyájon paripákra ülének, és a' Törökök Táborba menének, kiket a' Generál tsak a' nagy piatzig követvén visszsa tére.

Dél-után ki-mene a' Generál megint a' Basához, ugyan azon kísérelével, mellyel reggel ment vala, és bútsut veve a' Basától a' Táborban; a' midön a' *Károlyi* Sergebeli Török és tábori musika egymást fel-váltva zengedeznek vala. Minek utánna el-bútsuztanak volna egymástól, vissza tére a' Generál azon az *Arábiai* Mén lovan, mellyet a' Basa ajándékoza néki. Okt. 24-dike vala hát az, mellyen a' Törökök meg szállák ujra Belgrádot, és a' miéink ebből ki költözének. Már egy nappal ez előtt a' Száva vizének bal partyán 2 Battériák állittattanak vala fel 12 ágyukkal; mellyek ezen alkalmazottsággal menydörögnek vala. 24-dikben reggeli 8 órakor következendő rendel jövének ki a' mi népeink: elől jött egy Svadron *Vétsey* Húszár, az után *Károlyinak* 3 bat. és egy batalion *Jeletsits*, a' Sántizban lévő Kompániák, és végre megint egy Svadron *Vétsey*; melly meg esvén, a' Törökök fel-kerekedének a' Táborból, és szép musika szónál bé-menvén Belgrádba — már Okt. 24-dikétől fogva megint ők birják.

Elegyes Belső Tudósítások.

Kolosvár 20 dik Okt. — „Az Erdély Országai M. Püspök Ur ö Exja *Alvintzi* Püspöki Residentziája, Tselédjeinek gondotlansága miatt, ez előtt 10 napokkal éttzakának idején, midön mindenek jó állomban valának, a' Házi tüztől meggyülván, tsak akkor vevék észre, midön az Épületnek fedele leégett vala; melyre nézve sok károk okoztattanak, noha mennyi és mikben, még meg nem határozhatjuk. Illyen károkat szoktak okozni a' tunya, rest, gondotlan, 's nevezetesen a' tűzre nem vigyázó álmos tselédek. Nem gondolhatjuk honnan vagyion, hogy most minden Gazda és Gazdaszfony azon panaszol, hogy rossz, álnok, tökéletlen Tselédje! Hasznos volna ebben, örök emlékezetü dicsőségségés 11 dik *Josefnek* kegyelmes Rendelése, hogy ujra fel-áljon. — „Mi a' szüreten által esénk, és ha borunk annyi nem lett-is mint tavaly, de jobb lett.

lett. A' *must* Kolosvárt hallatlan drága volt az idén, melyet még ott az emberek nem értek. Egy 8 kupás (pint) *veder must* 1 r. for. 20 kron-is elment; melly szerint 1 kupa *must* 10 kr. Ezen Bétsben-is egy kupa bort ihatunk; Magyar Országának pedig sok V-gyeiben 10 kupa jó ó-bort lehet vele innya. Itt a' marha és a' kövér Sertés még eddig igen drága.

Béts. — A' Felséges Korona Hertzegné szülése órája Okt. 12-dikétől fogva bizonytalan; azért már a' F. Hertzegné a' gráditsokon mások által vitettetik. Kész a' Kurir, ki ezen örvendetes hirrel Nápolyba fog menni. — Hertzeg *Auersperg* egy néhány rendbéli drága Magyar Köntöst készítettett, és 15-dikben indul Nápolyba, hogy a' Fársáng végével a' Nápolyi Felséget Bétsbe kísirje. — A' N. Magyar K. Testörző Sereghez, az ujj Gárda Kapitány Ur által olyan rendelés érkezett, hogy ez után a' Gárda Tiszt Urak fel-irják neveiket, a' midőn a' Gárda háztól ki-mennek, és azt is, miért? és hová? Estve 11, reggel pedig 7 órakor, a' szolgálatban lévő Tiszt el-járja a' szobáikat és visitál. A' *Bellikumhoz* jelentő Levél ment, hogy a' Regemen-teknél lévő Magyar Nemes ifjakat, ezeknek belső és külső tökéletességeiket adják-fel; mivel ezután ezek közül vállasztatnak Gárdák, és nem a' Vár-megyék fognak adni. — A' Magyar Gárdának Olofz Nyelvet, és Tántzot tanító Professzorai el-botsáttattak; Hadnagy *Berzevitz* Imreh Ur pedig, ki már 28 esztendeig szolgált a' N. Gárdánál, Kapitányi rangal, és 400 forintokkal nyugodalomra ment.

Váratlan hirekkel kezdenek az *Eszszeg* felől fúvó szelek Türedelemhez szokott füleinknek kedvetlenkedni; mellyek szerint itt a' R. Catholikusok és Protestánsok között némelly értetlenségek miatt egyenetlenségek támodtanak volna. — A' dolgot, ha belölte valami vagyon, bővebben meg-fogjuk hallani.

Külső Országokat illető elegendő történetek.

Akár ki mint okoskodjék, és igazgassa a' jó meleg kementze mellett a' Politikát — pennával: 's irjon akár árkusokat bé véle: tsak ugyan kén-telenittetik utollyára meg-vallani, hogy a' Koronás fejek' Kabinéttyaiknak dolgaik — ritkán, 's leg ritkábban azok, a' miknek lenni tétzenek: raro ea sunt quae videntur. — A' bizonyos, hogy a' külső Hatalmaságok Frantzia Országra nézve két egymással ellenkező részekre tartathatnak oszoltaknak lenni. Anglia minden mesterségét arra fordította, hogy Frantzia Országot a' Revoluzionak véres következési között mind addig veztegelese, mig a' tengereken való uraságot tölle egészen el veheti; mert mellyik tengeri Hatalmaság volt eddig elé az, a' melly az Anglus tengeri hajós Seregnek szemeközzé mért volna nézni? — tsak egyedül a' Frantzia birodalom volt ez. Angliát a' maga tzellyának el-érésére, nem tsak Pruszszia és Hollándia, hanem még már most a' Török birodalom-is, ha nyilván nem, leg-alább titkon minden igyekezettel segíteni fogja. Tsak ebből-is hát — ha egyéb hasznokat el-halgatunk-is, a' mellyeket ezen Országok a' Frantziáknak Revoluziójából vésznek — ki hozhattuk azt, hogy Anglia és ennek Secundánsai, Pruszszia, Hollándia 's a' t. — addig táplálják a' Frantzia Revoluzionak tüzet, valameddig tsak ennek gyújtogatására taplót tanálnak. Már hát Angliára nézve mind egy, akár el-fogadta a' Frantziáknak Királlya az ujj Constitntziot, akár ne, akár el-szökjék a' Király Párisból Belgium felé, akár ne, akár Erdön keresztül szökjék, akár a' leg-tisztább mezőségen: Angliának tsak a' kell, hogy égjen a' már egyszer meg-gyúlt tűz, és ő az alatt vihesse a' maga Speculátzióit a' tengereken: ebben pedig ne hidje senki, hogy ötet sem Pruszszia, sem Hollándia, sem a' Törökök meg-akadályoztasák.

A' más része az Europai Hatalmaságoknak Angliának éppen ettől a' tzellyától tart, melly szerint Angliával éppen ellenkezőképpen munkálódik. Azt a' Frantzia tüzet, mellyet az Anglus meg-gyújtott 's minden napokon élesztget, mindenütt óltaná a' hol lehetne. Ezeknek az Anglus ellen munkálódó Hatalmaságoknak mutató ujjá az Orosz Udvar. Ez, és az Amériikai Respublica, ki akarja ennek a' Seculumnak végén Angliának kezéből a' Tengeréken parantsoló három águ evező lapátot venni, és azt akarja játszodni a' 19 dik Seculumnak le-folyta alatt a' Tengeri Theátromon, a' mit Anglia és Frantzia Ország, a' 18 diknak le-folyta alatt ugyan azon Theátromon játszodtanak. Az Orosz birodalom tehát még most éppen nem akarja a' Frantziáknak le-romlásokat, azért: hogy Angliának mind addig vételkedő társokul maradjanak, valameddig az Orosz birodalomnak és az Amériikai Respublicának tengeri ereje annyira erősödhetik, hogy Angliának csak magokra is meg felelhessenek. Egy szóval az Orosz Udvar nagy hasznát láttya attól függeni, ha a' Frantziákat a' magok tehetőségekben meg-tarthattya. Ide járul az is, hogy már ezen-túl a' Törököket is Anglus nótán képzeli tántzolni — és így nem Frantzia nótán mint eddig; következésképpen ezen azokon-is munkálkodni fog az Orosz Udvar azon, hogy ha lehet — — a' Frantziákat tehetős állapotban meg-tarthassa, 's magának baráttyává tsinálhassa. — Az Orosz birodalmat ezen igyekezetében, a' Svétziai, Dániai, Spanyol és Sardiniai Udvarok előbb segíteni, mint meg-akadályoztatni fogják.

Mind ezekből csak azt a' következtést huzhatjuk ki, hogy bajoson adhatunk azoknak a' dolgoknak hitelt, a' mellyeket a' Frantzia Revolutzioról, a' külső Hatalmaságokról 's a' t. ebben a' dologban közönsegesen hallunk. Itt nem jöhet kérdésben az, hogy mennyit használna a' Frantzia Revolutzio az emberiségnek, ha meg erősödhetnék? — mert az Anglus és Orosz birodalomnak önnön
haszon

haszon keresések forog fenn benne. — Mit kel-lyen itélnünk ezen tekintetben a' Német birodalom-ról, nem tudhattuk; mert az ő Fejeknek, a' F. Tsászárnak politikai és házi környülállásai nagy homályt húztanak itt a' mi szemünk elébe. De valamint hogy az e' féle világ szeme elejébe tétett dolgok — hogy az Orosz, Dánus, és Svéd Udvarok tsak úgy ígérték a' Frantziáknak a' legittséget, ha a' R. Tsászár is meg fogja velek edgyütt a' maga Sergeit mozdítani; mellyet ez nem tselekelzik — hogy a' Prusasziai Király midőn el olvas-ta volna a' Frantzia Király Levelét, mellyben ez a' Constituzionak el-fogadását jelentette, ezen szók-ra fokadott: „Tsak el-fogadta tehát a' Király a' Konstituziot! Nem jól tselekedett. En az egész Sergemmel akartam szolgálattyára lenni. De az, hogy a' Konstituziot el-fogadta, már az egész dol-gon változást tett 's a' t. — valamint hogy ezek jövendőre a' valóságra nézve semmit sem jelente-nek: éppen ilyen módon húzhatna valaki valami jövendő béli bizonytalan vagy bizonyos követke-zéseket e' következendő hirekből-is: hogy a' Svéd Király nem vette el a' Stokholmi Frantzia Követ-től, a' Konstituzió' el-fogadása aránt tett Jelenté-sét a' Frantziák' Királynának. — Hogy a' Saxo-niai Választó Hertzeg, haszontalan *mis másnak* ne-vezte a' Konstituziot. — Hogy az Orosz Tsászár-né ezt mondotta volna a' Konstituziot bé-mutató Frantzia Követnek: „Nem lehetett vala el-fogadni XVI. Lajosnak a' Konstituziot, 's én el nem állok a' Frantzia K. Hertzegeknek tett ígéretemtől. — Hogy végre a' Spanyol Király ilyen nyilatkoztatást tett, az ő Udvaránál lévő Frantzia Minister előtt: „Nem hihetem, hogy szabad lett volna akkor XVI. Lajos, midőn el fogadta a' Konstituziot. „ 's. a' t.

Frantzia Országban még azok a' Papok is, kik különben a' Polgári hitnek le-tételétől természet szerint irtóznak, igen nagy számmal kezdettenek házosodni. — Közelebből egy alszonyi személ-tyekből álló Deputátzió jelenven-meg a' N. Gyűlés előtt,

előtt, vádolni kezdette a' hitet le-nem tett Papokat. Ezen Deputátzió következő feleletet vett a' Gyűlésnek Præzelsétől. „Alszonyaim! kentek a' Férjfiak gyönyörködtetésére, és a' Familia szaporittására teremtetek. Bizzák a' Férjjeikre az ilyen föbe járó dolgokat.

A' leg-ujjabb hírek azt akarják vélünk el-hitetni, hogy az Orosz Tsászárné valósággal egyezésre lépett közelebből a' Svéd Királlyal a' Frantzia Printzeknek fel-segillése iránt. A' bizonyos, hogy Okt. 17 dikén a' Svéd Király és az Orosz Tsászárné között kötöttett Frigynak utolsó punktumai allírás által meg-erősítették, és e' következőknek mondatnak lenni. „1.) Hogy a' Tsászárné 12-ezer emberrel és 300 ezer Rubellekkel tartozzék, ha a' Király kívánni fogja, ötöt az Országának határán kívül-is segíteni. 2.) Hogy a' Tsászárné gáránté-rotza a' Svédok Királlyának azt a' Constitutziót, mellyet ez az Országban 1789-ben bé-hozott. — 3.) Hogy a' Tsászárné légyen kezes az iránt is, hogy midőn a' Király Országában nem lesz-en-is, meg-ma-rad az Országban a' belső tsendesség.

Az Orosz birodalomnak Svétziával való mosta-ni ujjanton esett szoross öszve szövetkezését, Béts-nek Berlinnel való öszve barátkozása által tartják némelleyek okoztatottnak lenni.

A' mondatik, hogy a' Frantzia N. Gyűlést leg inkább irtoztattya a' Király Rokoninak az Orzágon kívül való léte. Közelebből meg-is határozta a' Gyűlés, hogy a' nagyobbiknak ezek közzül *Josef Xaver Lajosnak* tudtára adattassék, hogy ha egy hónap alatt hazájában meg-nem jelenéndik, el-fogja a' Frantzia Koronához, való julsát vesztetni.